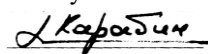

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник навчально-наукового
інституту психології та соціального
захисту

 Василь КАРАБИН

“02” вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1.7 ПЕДАГОГІКА

підготовки бакалавра
спеціальності: 053 Психологія
за освітньою програмою: Практична психологія

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка» для здобувачів освіти за спеціальністю 053 «Психологія (практична психологія)». Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 15 с.

Розробник програми:

Андрій Литвин, професор кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Програму рекомендовано кафедрою практичної психології та педагогіки

Протокол від “31” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри практичної психології та педагогіки

_____ Роксолана СІРКО

Ухвалено Методичною радою навчально-наукового інституту психології та соціального захисту

Протокол від “2” вересня 2020 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній-ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – <u>3</u> Загальна кількість годин – <u>90</u>	Галузь знань <u>05 соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність <u>053 «Психологія»</u>	<u>Нормативна</u>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –	Освітня програма <u>«Практична психологія»</u>	Рік підготовки:	
		<u>2-й</u>	<u>2-й</u>
		Семестр	
		<u>3-й</u>	<u>3-й</u>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>4</u> самостійної роботи курсанта (студента) – <u>9</u>	Ступінь вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		<u>16</u> год.	<u>4</u> год.
		Практичні, семінарські	
		<u>16</u> год.	<u>4</u> год.
		Лабораторні	
		= год	= год
		Самостійна робота	
		<u>58</u> год.	<u>82</u> год.
		Індивідуальні завдання:	
		=	=
Вид контролю			
<u>екзамен</u>	<u>екзамен</u>		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

– для денної форми навчання: аудиторних – 35,6 %, самостійна робота – 64,4 %;

– для заочної форми навчання: аудиторних – 8,9 %, самостійна робота – 91,1 %

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Педагогіка»: формування у майбутніх психологів систематизованих психолого-педагогічних уявлень про систему освіти, знань про методологічні основи педагогіки, дидактику як теорію освіти і навчання, теорію і практику виховання; формування у майбутніх фахівців системного педагогічного мислення, вироблення необхідних умінь і навичок щодо організації та моделювання освітнього процесу, самооцінки й самоаналізу педагогічних явищ і ситуацій, професійно-педагогічної свідомості, а також, теоретичних знань і практичних умінь здійснювати психологічний супровід навчальної діяльності.

Основними завданнями курсу є такі:

- ознайомити курсантів і студентів із найважливішими нормативними документами про освіту, сучасними педагогічними ідеями та теоріями;
- забезпечити оволодіння категорійним апаратом педагогіки;
- пробудити інтерес до педагогічної психології як науки;
- сформувати уявлення про сутність, зміст і структуру навчання та виховання, про суб'єктів педагогічного процесу та розвиток особистості під час навчальної діяльності;
- ознайомити із сучасними підходами до організації освітнього процесу, основними принципами та освітніми технологіями;
- розвинути педагогічне мислення та сформувати основні принципи культури педагогічного спілкування та взаємодії;
- усвідомити ключові явища педагогічної психології в їх основних характеристиках і закономірностях;
- навчити теоретично обґрунтовано описувати і пояснювати реальні педагогічні ситуації, виділяючи в них педагогічні завдання;
- виробити у студентів навички організації самостійної роботи у процесі навчання;
- виробити у студентів первинні навички дослідницької роботи, навички професійної рефлексії (самооцінки), виховати потребу самостійно поповнювати педагогічні знання.

Програмні результати:

РН03 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

РН04 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

РН15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

РН19 Здатність аналізувати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних

тенденцій та особливостей історичного розвитку пожежно-рятувальної служби у певні історичні періоди.

У результаті вивчення курсу «Педагогіка» в курсантів (студентів) мають бути сформовані такі **компетенції**:

загальні:

- ЗК04 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08 Навички міжособистісної взаємодії.

фахові:

- ФК02 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- ФК11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогіки.

Тема 1.1. Педагогіка як наука про освіту.

Тема 1.2. Розвиток і формування особистості.

Тема 1.3. Вікова періодизація та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Змістовий модуль 2. Історія педагогіки.

Тема 2.1. Розвиток педагогічних ідей у Європі.

Тема 2.2. Історія українського шкільництва педагогіки.

Змістовий модуль 3. Дидактика (теорія навчання).

Тема 3.1. Історія розвитку та сучасні проблеми дидактики.

Тема 3.2. Освітня система України та зміст освіти.

Тема 3.3. Структура навчального процесу, дидактичні закономірності та принципи.

Тема 3.4. Форми і методи навчання. Сучасні освітні технології.

Змістовий модуль 4. Теорія виховання.

Тема 4.1. Зміст і структура виховного процесу.

Тема 4.2. Основні закономірності, принципи і напрями виховання.

Тема 4.3. Методи і форми виховної роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. завд.	сам. робота		лекції	практичні	лабораторні	інд. завд.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогіки.												
Тема 1.1. Педагогіка як наука про освіту.	6	2				4	6	1				5
Тема 1.2. Розвиток і формування особистості.	6		2			4	6					6
Тема 1.3. Вікова періодизація та індивідуальні особливості розвитку особистості.	6					6	6					6
<i>Разом за змістовим модулем</i>	18	2	2			14	18	1				17
Змістовий модуль 2. Історія педагогіки.												
Тема 2.1. Розвиток педагогічних ідей у Європі.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2.2. Історія українського шкільництва та педагогіки.	10	2	2			6	10		1			9
<i>Разом за змістовим модулем</i>	20	4	4			12	20	1	1			18
Змістовий модуль 3. Дидактика (теорія навчання).												
Тема 3.1. Історія розвитку та сучасні проблеми дидактики.	6		2			4	6					6
Тема 3.2. Освітня система України та зміст освіти.	8	2				6	8		1			7
Тема 3.3. Структура навчального процесу, дидактичні закономірності та принципи	8	2	2			4	8	1				7
Тема 3.4. Форми і методи навчання. Сучасні освітні технології.	8	2	2			4	8		1			7
<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	6	6			18	30	1	2			27
Змістовий модуль 4. Теорія виховання.												
Тема 4.1. Виховання як складова педагогічного процесу. Зміст і структура виховного процесу.	8	2				6	8	1				7

Тема 4.2. Основні закономірності та принципи виховання.	6		2			4	6					6
Тема 4.3. Методи і форми виховної роботи	8	2	2			4	8		1			7
<i>Разом за змістовим модулем</i>	22	4	4			14	22	1	1			20
Усього годин	90	16	16			58	90	4	4			82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1.	ЗМ1. Проблеми розвитку особистості та їх значення для виховання людини.	2
2.	ЗМ2. Становлення і розвиток педагогічних ідей в європейських країнах.	2
3.	ЗМ2. Розвиток педагогічної думки і шкільництва в Україні.	2
4.	ЗМ3. Сучасні види і концепції навчання.	2
5.	ЗМ3. Дидактичні принципи, форми і методи навчання.	2
6.	ЗМ3. Сучасні освітні технології.	2
7.	ЗМ4. Виховання як складова педагогічного процесу. Закономірності та принципи виховання.	2
8.	ЗМ4. Методи і організаційні форми виховної роботи	2
	Разом	16

6. Теми практичних занять

Програмою навчальної дисципліни не передбачено проведення практичних занять

7. Теми лабораторних занять

Програмою навчальної дисципліни не передбачено проведення лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Педагогіка як наука про освіту.	4	5
2.	Розвиток і формування особистості.	4	6

3.	Вікова періодизація та індивідуальні особливості розвитку особистості	6	6
4.	Розвиток педагогічних ідей у Європі	6	9
5.	Історія українського шкільництва педагогіки	6	9
6.	Історія розвитку та сучасні проблеми дидактики	4	6
7.	Освітня система України та зміст освіти	6	7
8.	Структура навчального процесу, дидактичні закономірності та принципи	4	7
9.	Форми і методи навчання. Сучасні освітні технології.	4	7
10.	Зміст і структура виховного процесу	6	7
11.	Основні закономірності і принципи виховання	4	6
12.	Методи і форми виховної роботи	4	7
	Разом	58	82

9. Індивідуальні завдання

За рішенням кафедри студенти готують реферати з окремих тем курсу, доповіді на студентську конференцію та ін.

10. Методи навчання

Провідна форма навчання – лекція. За характером пізнання впроваджуються аналітичний, індуктивний та дедуктивний методи. За рівнем самостійної діяльності – проблемний виклад і частково-пошуковий метод. Структура семінарського заняття містить: письмову роботу, питання для обговорення, практичні завдання, дискусію, підведення підсумків. На заняттях застосовуються інтерактивні методи навчання, поточне тестування.

11. Методи і форми контролю

Поточний контроль, тестування, контрольні роботи, екзамен.

Мета поточного контролю – оцінити ступінь засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та рівень знань студентів із розділів дисципліни. Контроль здійснюється у формі тестування, усного й письмового опитувань, колективних дискусій і обговорень. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
71–90	BC	добре	
51–70	DE	задовільно	
35–50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Критерії допуску до підсумкового контролю

До екзамену допускаються студенти, які мають належний рівень поточних знань і відпрацювали 75 % пропусків навчальних занять.

Студент, який з поважних причин пропустив заняття, має відпрацювати їх у двотижневий термін. Пропуски відпрацьовуються в позааудиторний час шляхом усного/письмового опитування або тестування у Віртуальному університеті.

Не допущені до екзамену студенти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом написання контрольної роботи з усього пройденого впродовж семестру матеріалу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю.

13. Питання для проведення підсумкового контролю**ЗМ 1-4**

1. Становлення педагогіки як науки про навчання й виховання.
2. Предмет педагогіки і загальна характеристика її функцій.
3. Структура педагогіки як науки. Система педагогічних наук.
4. Категорії педагогіки (педагогічний процес, освіта, навчання, виховання) та їх взаємозв'язок.
5. Поняття *особистість* у співвідношенні з поняттями *людина*, *індивід*, *індивідуальність*.
6. Сутність і зміст поняття *спадковості*.
7. *Задатки* як природні особливості людини.

8. *Середовище* як чинник впливу на розвиток особистості та її соціалізацію.
9. Механізм процесів інтеріоризації та екстеріоризації. Як вони впливають на розвиток і формування особистості?
10. Внутрішні суперечності як механізм розвитку особистості.
11. Обґрунтувати цілеспрямованість впливу навчання і виховання на розвиток особистості.
12. Поняття *вікова періодизація, віковий період, вікова криза*. Пояснити критерії їх визначення у процесі розвитку особистості за В. Крутецьким.
13. Особливості розвитку людини на перших стадіях раннього дитинства.
14. Розвиток психічних процесів і пізнавальної діяльності дитини у ранньому дитячому віці.
15. Становлення дитячої особистості у переддошкільному, дошкільному та молодшому шкільному віці.
16. Розвиток психіки особистості в підлітковому та юнацькому віці.
17. Загальна характеристика умов виникнення виховання у державах стародавнього світу. Перші школи.
18. Особливості виховання у Давній Греції й Римі. Спартанська та афінська системи виховання: мета і напрями.
19. Зародження перших педагогічних теорій у працях античних мислителів.
20. Зміст філософсько-педагогічних ідей Сократа та їх вплив на сучасну педагогіку.
21. Педагогічні погляди Платона.
22. Принцип природовідповідності у вченні Демокрита.
23. Філософсько-педагогічні погляди Аристотеля, його внесок у теорію виховання.
24. Педагогічна концепція Цицерона, її значення для розвитку теорії навчання й виховання.
25. Погляди на виховання М.-Ф. Квінтіліана. Втілення його ідей у подальшій педагогіці.
26. Загальна характеристика освітньої системи в епоху Середньовіччя. Педагогічна система томізму Ф. Аквінського.
27. Особливості розвитку шкіл та педагогічної думки епохи Відродження (погляди на виховання Віторіно да Фельтре, Франсуа Рабле, Еразма Роттердамського).
28. Розвиток прогресивних педагогічних ідей в епоху Реформації.
29. Роль Я. А. Коменського у розвитку дидактики.
30. Педагогічні ідеї епохи Просвітництва (теорія природних прав людини Дж. Локка, переваги суспільного виховання в теорії К. Гельвеція, реальна школа Д. Дідро, педагогічна система Ж.-Ж. Руссо).
31. Сутнісні ознаки виховної системи Й.-Г. Песталоцці.
32. Вплив педагогічної теорії Й. Ф. Гербарта на подальший розвиток теорії і практики виховання в багатьох країнах.
33. Ф. Дістервег – основоположник розвивального і виховного навчання.
34. Особливості методики дошкільного виховання Ф. Фребеля.
35. Теорія «громадського виховання» і «трудової школи» та їх вплив на сучасні системи навчання й виховання.
36. Феномен М. Монтессорі та її теорії вільного виховання.
37. Експериментальна педагогіка, педагогіка особистості, їх зв'язок із психологією та сучасною психопедагогікою.
38. Методологічні й дидактико-методичні основи вальдорфської педагогіки.
39. Загальна характеристика підготовки підростаючих поколінь до майбутнього життя у період палеоліту.

40. Особливості виховання дітей у трипільської культурі.
41. Охарактеризувати стан освіти на території України в докняжу добу.
42. Передумови розвитку педагогіки у Київській Русі княжої доби.
43. Розвиток шкільництва на українських землях після хрещення Русі. Педагогічна діяльність церкви та монастирів України.
44. Роль Ярослава Мудрого у розвитку освіти.
45. Педагогічна цінність «Повчання» Володимира Мономаха.
46. Дати характеристики першої системи народної освіти в Україні.
47. Особливості освітньої системи України у XVI-XVIII ст.
48. Основні засади педагогіки братських шкіл та простежити їх зв'язок із сучасною педагогікою.
49. Роль козацької педагогіки у становленні національної системи патріотичного виховання молоді.
50. Стан української освіти та педагогіки у складі Російської імперії.
51. Стан українська освіти та педагогіки на західноукраїнських землях на початку XX ст.
52. Кирило-Мефодіївське товариство та його просвітницька діяльність.
53. Загальна характеристика законодавчих освітніх документів Української держави.
54. Основні напрями модернізації сучасної української освіти.
55. Дати характеристику дидактичних ідей Я.-А. Коменського за книгою «Велика дидактика».
56. Внесок педагогів епохи Просвітництва у розвиток дидактики.
57. Ідеї Й.-Г. Песталотці, Й.-Ф. Гербарта, Ф.-А.-В. Дістервега, що сприяли розвитку дидактики.
58. Внесок К. Ушинського у дидактику.
59. Дидактика, об'єкт і предмет дидактики.
60. Сутність дидактичної категорії навчання, його функції та складові.
61. Характеристика дидактичної категорії освіти.
62. Система освіти в Україні.
63. Сутність і мета дошкільної і загальної середньої освіти.
64. Завдання і напрями позашкільної освіти.
65. Загальна характеристика професійної освіти та основні напрями її реформування в Україні.
66. Сутність та основні положення Концепції профільного навчання.
67. Поняття змісту освіти. Обґрунтувати особистісну зорієнтованість змісту освіти.
68. Сутність змісту загальної середньої освіти та дати характеристику його компонентів.
69. Поняття навчальний процес, викладання, учіння.
70. Компоненти і функції навчального процесу та їх реалізація в освітній практиці.
71. Порівняльна характеристика процесів пізнання і навчання.
72. Основні дидактичні закономірності.
73. Характеристика основних дидактичних принципів та шляхів їх реалізації в освітньому процесі.
74. Поняття форми навчання в сучасній педагогіці.
75. Сутність колективної й індивідуальної форм навчання.
76. Класно-урочна форма навчання.
77. Поняття методу навчання. Класифікація методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності учнів.
78. Особливість та дієвість класифікації дидактичних методів Ю. К. Бабанського?.
79. Класифікація методів навчання за П. І. Сікорським.

80. Особливості активних методів навчання.
81. Критерії вибору навчальних методів.
82. Поняття технологія, педагогічна технологія, технологізація педагогічного процесу.
83. Загальна характеристика особистісно орієнтованих технологій.
84. Дидактична цінність технології проектного навчання.
85. Актуальність застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.
86. Виховання як складова педагогічного процесу.
87. Поняття виховання, виховний процес, виховна система.
88. Основні компоненти процесу виховання.
89. Об'єктивні та суб'єктивні чинники виховання.
90. Критерії оцінювання ступеню вихованості людини.
91. Етапи виховного процесу та їх послідовність.
92. Основні напрями виховної роботи в закладі освіти та їх основні завдання.
93. Сутність античних та середньовічних систем виховання.
94. Особливості системи виховання в колективі А. С. Макаренка.
95. Сутність та особливості самовиховання людини.
96. Закономірності виховання, їх зв'язок із процесом навчання.
97. Принципи виховання.
98. Сутність цілеспрямованості виховання та його зв'язку із життям.
99. Принцип поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів.
100. Виховне значення педагогічної вимогливості на основі принципу поваги до особистості дитини та її поєднання з розумною вимогливістю до неї.
101. Виховні принципи опори на позитивне в людині, виховання у праці та виховання особистості в колективі.
102. Як реалізується в педагогічному процесі принцип комплексного підходу до виховання?
103. Обґрунтувати важливість принципу індивідуального підходу до кожного вихованця для успішного виховного процесу.
104. У чому полягає систематичність, послідовність і наступність виховного процесу?
105. Сутність національних принципів виховання та їх характеристика.
106. Методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання, способи виховання.
107. Класифікація методів виховання за здатністю слугувати формуванню особистості вихованця згідно з ідеалами суспільства.
108. Класифікація методів виховання за В. О. Сластьоніним.
109. Особливості класифікації методів виховання за спрямованістю вихованого впливу.
110. Сутність класифікації методів виховання за С. У. Гончаренком.
111. Загальна характеристика методів виховання на основі їх характеру впливу на вихованця.
112. Загальний зміст та умови ефективного використання у виховному процесі методів безпосереднього виховного впливу.
113. Чинники впливу на вибір методів виховання.
114. Переконання як метод безпосереднього виховного впливу та умови його ефективного застосування.
115. Метод прикладу. За яких умов його використання буде найбільш ефективним?
116. Виховні особливості методу вправ.
117. Психолого-педагогічна сутність методу заохочення як методу безпосереднього виховного впливу.

118. Метод покарання як система засобів і прийомів впливу на вихованців, які порушують моральні норми. Особливості застосування методу примусу.
119. Форми виховної роботи та їх педагогічний зміст.
120. Загальна характеристика форм позакласної виховної роботи.

14. Рекомендована література

Базова

1. **Закон України «Про освіту»** [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
2. **Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті** : затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002 // Освіта. — 2002. — № 26. — С. 2–4.
3. **Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки** [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
4. **Бабанский Ю. К.** Методы обучения в современной общеобразовательной школе / Ю. К. Бабанский. — М. : Просвещение, 1985. — 208 с.
5. **Бех І. Д.** Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. — Кн. 1 : Особистісно орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади. — К. : Либідь, 2003 — 280 с.
6. **Ващенко Г. Г.** Загальні методи навчання / Г. Ващенко. — К. : Укр. вид. спілка, 1997. — 415 с.
7. **Волкова Н. П.** Педагогіка : посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Н. П. Волкова. — К. : Академія, 2001. — 567 с.
8. **Галузяк В. М.** Педагогіка : навч. посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. — Вінниця : Вид-во ТОВ «Планер», 2012. — 400 с.
9. **Козяр М. М., Коваль М. С.** Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 327 с.
10. **Пидкасистый П. И.** Педагогика : учебн. пособие для студ. пед. вузов и пед. колледжей / П. И. Пидкасистый. — М. : Педагогическое общество России, 1998. — 640 с.
11. **Руденко Л. А.** Основи психології та педагогіки : навч. посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146 с.
12. **Фіцула М. М.** Педагогіка : навч. посіб. для студ. вузів. / М. М. Фіцула. — К. : Академія, 2005. — 560 с.
13. **Ягупов В. В.** Педагогіка : навч. посібник / В. В. Ягупов. — К. : Либідь, 2002. — 560 с.

Допоміжна

1. **Бабанский Ю. К.** Избранные педагогические труды / [сост. М. Бабанский]. — М. : Педагогика, 1989. — 560 с.
2. **Беспалько В. П.** Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. — М. : ИПО МО России, 1995. — 336 с.
3. **Васянович Г. П.** Педагогічна етика : навч. посібн. / Г. П. Васянович. — Львів : «Норма», 2005. — 344 с.
4. **Варій М. Й., Козяр М. М., Коваль М. С.** Військова психологія і педагогіка : посіб. / за заг. ред. М. Й. Варія. Львів : Сполом, 2003. 624 с.
5. **Гершунский Б. С.** Философия образования для XXI века : учеб. пособие для самообразования / Б. С. Гершунский. — М. : ПОР, 2002. — 512 с.
6. **Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник. — К.: Либідь, 1997. — 374 с.

7. **Гуревич Р. С.** Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навч. посіб. / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. — К. ; Вінниця : Планер, 2005. — 366 с.
8. **Зимняя И. А.** Компетентностный подход в образовании / И. А. Зимняя // Проблемы качества образования : матер. XIV Всерос. совещ. — Кн. 2. — М., 2004. — С. 6–12.
9. **Зязюн І. А.** Філософія педагогічної дії : монографія / І. А. Зязюн. — Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. — 608 с.
10. **Лернер И. Я.** Философия дидактики и дидактика как философия / И. Я. Лернер. — М. : РОУ, 1995. — 194 с.
11. **Литвин А. В.** В. О. Сухомлинський як приклад життєвого шляху педагога. *Василь Сухомлинський* : наукові праці / упор. та наук. ред. П. Сікорський, Д. Герцюк. Львів : Бадікова Н. О., 2018. С. 244–249.
12. **Литвин А. В.** Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : практич. посібник. — 2-е вид., доп. і перероб. Львів : ЛДУБЖД, 2018. 88 с.
13. **Литвин А. В.** Особистісно орієнтована підготовка майбутніх педагогічних працівників. *Higher education institutions as a medium for the formation of a new generation of pedagogical workers : internship proceedings*, Sandomierz, June 11–15, 2018. Sandomierz, 2018. S. 44–48.
14. **Литвин А., Соловійов В.** Профільне навчання : аналіз стратегій та шляхи розвитку. Освіта для сучасності = Edukacja dla współczesności : зб. наук. пр. : у 2 т. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. Т. 1. С. 406–414.
15. **Литвин А. В., Руденко Л. А.** Принцип наступності в контексті сучасної парадигми освіти. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. Львів : ЛДУ БЖД, 2016. Вип. 14. С. 237–243.
16. **Литвин А., Руденко Л., Федюк Г.** Методичні особливості розвитку педагогічної майстерності вчителів у процесі професійного самовдосконалення. *V Всеукраїнський педагогічний конгрес* : зб. наук. пр. Львів : Сполом, 2020. С. 108–118.
17. **Подласый И. П.** Педагогика : 100 вопросов – 100 ответов : учеб. пособие для вузов / И. П. Подласый. — М. : ВЛАДОС-пресс, 2004. — 365 с.
18. **Пометун О. І.** Навчання в дії : навч.-метод. посіб. / О. І. Пометун, А. О. Панченков, Т. О. Ремех. — К. : Вид-во АПН, 2003. — 71 с.
19. **Сластенин В. А.** Педагогика : инновационная деятельность / В. А. Сластенин, Л. С. Подымова. — М. : Магистр, 1997. — 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mon.gov.ua/>
2. Національна академія педагогічних наук України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://naps.gov.ua/>
3. Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://virt.ldubgd.edu.ua/>